

CZU: 615.2/.3.03

**CONSUMATORUL DE MEDICAMENTE – ASPECTE DE UTILIZARE
RAȚIONALĂ ȘI ACȚIUNI PRIVIND MEDICAMENTELE
INUTILIZABILE****Mihail BRUMĂREL*, Stela ADAUJI, Vladimir SAFTA,
Valentina BULIGA, Mihail LUPU**

*Catedra de farmacie socială „Vasile Procopișin”
Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”*

Autor corespondent*: mihail.brumarel@usmf.md

Introducere. Conceptul utilizării raționale a medicamentelor (URM) reprezintă un mecanism real de asigurare a calității procesului de tratament medicamentos a pacienților (OMS, 2012). Din punct de vedere al conținutului, formula acestui concept include relațiile ce au loc în triunghiul „medic – farmacist – consumator de medicamente” – relații orientate spre: 1) Prescrierea/ recomandarea rațională (P/RR). 2) Eliberarea rațională (ER) către consumător și 3) Administrarea rațională (AR) de către consumător. Deci, formula URM ar fi: $URM = P/RR + ER + AR$.

Scopul lucrării: Determinarea condițiilor de asigurare a URM prin excluderea factorilor de apariție și administrare a medicamentelor inutilizabile.

Material și metode. Evidențierea și analiza factorilor ce condiționează apariția medicamentelor inutilizabile, acțiunilor consumatorilor de medicamente în aceste situații în baza analizei bibliografice, chestionării și interviuării.

Rezultate. Componentele de bază ale URM includ:

- *Prescrierea/recomandarea rațională* include: a) evidențierea/ stabilirea problemelor de sănătate ale pacientului; b) selectarea corectă a medicamentelor; c) determinarea dozei, frecvenței și duratei de administrare; d) prevenirea/ neadmiterea polipragmaziei, interacțiunilor, fenomenelor adverse etc.; e) asigurarea unui raport pozitiv beneficiu/risc/cost, et al.

- *Eliberarea rațională* depinde de grupa la care se clasează medicamentul – OTC sau Rx. Pentru medicamentele OTC, responsabilitatea ER este a farmacistului, iar pentru medicamentele Rx – sunt responsabili și medicul și farmacistul. Farmacistul: a). analizează prescripția, verifică absența erorilor; b). informează consumatorul în toate aspectele privind utilizarea medicamentului; c). recomandă acțiuni în caz de apariție a problemelor; d). indică regimul de păstrare în condiții casnice etc.
- *Administrarea rațională* presupune: a) respectarea de către consumator a indicațiilor și recomandărilor medicului și farmacistului respectarea aderenței la tratamentul medicamentos prescris/ recomandat; b) examinarea instrucțiunilor, prospectelor de ambalaj; c) accesarea, în caz de necesitate a medicului/farmacistului; d) asigurarea păstrării conforme a medicamentelor și neadmiterea ca ele să devină inutilizabile etc.

Unul dintre aspectele problematice ale conceptului URM este neadmiterea ca medicamentele să devină inutilizabile. În rezultatul cercetărilor realizate la Catedra de farmacie socială „Vasile Procopișin” a USMF „Nicolae Testemițanu” (St. Adauji et al., 2022), s-au evidențiat un șir de factori ce condiționează apariția medicamentelor inutilizabile.

Concluzii. În vederea minimizării proceselor ce condiționează apariția medicamentelor inutilizabile, iar ca consecință – influență negativă asupra mediului în care aceste medicamente se supun nimicirii, au fost argumentate și elaborate două proiecte de regulamente: „Cu privire la gestionarea și nimicirea inofensivă a deșeurilor farmaceutice” și „Cu privire la colectarea de la populație a medicamentelor inutilizabile”, care se află în proces de promovare pentru aprobare prin Ordin al MSRM. Prin aceste acțiuni s-a pus temelia unui nou subsistem al sistemului farmaceutic – sistemului de nimicire inofensivă a deșeurilor farmaceutice.

Cuvinte cheie: medicamente, utilizare, medicamente inutilizabile, nimicire.

CZU: 615.2/.3.03

**THE CONSUMER OF MEDICINES – ASPECTS OF RATIONAL USE
AND ACTIONS REGARDING UNUSABLE MEDICINES****Mihail BRUMAREL*, Stela ADAUJI, Vladimir SAFTA,
Valentina BULIGA, Mihail LUPU***Vasile Procopisin Department of Social Pharmacy
Nicolae Testemitanu State University of Medicine and Pharmacy*Corresponding author*: mihail.brumarel@usmf.md

Introduction. The concept of rational use of drugs (RUD) represents a real mechanism for ensuring the quality of the drug treatment process of patients (WHO, 2012). From the content point of view, the formula of this concept includes the relationships that take place in the triangle "doctor – pharmacist – drug user" – relationships oriented towards: 1) Prescription/rational recommendation (P/RR). 2) Rational Release (ER) to the consumer and 3) Rational Administration (AR) by the consumer. So, the RUD formula would be: $RUD = P/RR + ER + AR$.

Aim of the study. Determination of the conditions for ensuring RUM by excluding the factors of occurrence and administration of unusable drugs.

Material and methods. Highlighting and analyzing the factors that condition the appearance of unusable drugs, the actions of drug users in these situations based on bibliographic analysis, questioning and interviewing.

Results. The core components of RUM include:

- *Rational prescription/recommendation* includes: a) highlighting/establishing the patient's health problems; b) correct selection of medicines; c) determining the dose, frequency and duration of administration; d) prevention/non-admission of polypharmacy, interactions, adverse phenomena, etc.; e) ensuring a positive benefit/risk/cost ratio, et al.

- *Rational release* depends on the group to which the drug is classified – OTC or Rx. For OTC drugs, the ER is the responsibility of the pharmacist, and for Rx drugs – both the doctor and the pharmacist are responsible. The pharmacist: a). analyzes the prescription, checks the absence of errors; b). informs the consumer in all aspects regarding the use of the medicine; c). recommends actions in case of problems; d). indicates the storage regime in domestic conditions, etc.
- *Rational administration* implies: a) compliance by the consumer with the indications and recommendations of the doctor and pharmacist, compliance with the prescribed/recommended medicinal treatment; b) examination of instructions, packaging leaflets; c) accessing, in case of necessity, the doctor/pharmacist; d) ensuring the proper storage of medicines and not allowing them to become unusable, etc.

One of the problematic aspects of the RUD concept is not allowing drugs to become unusable. As a result of the research carried out at *Vasile Procopisin* Department of Social Pharmacy of *Nicolae Testemitanu* University (St. Adauji et al., 2022), a series of factors that condition the appearance of unusable drugs were highlighted.

Conclusions. In order to minimize the processes that lead to the appearance of unusable drugs, and as a consequence - negative influence on the environment in which these drugs undergo destruction, two draft regulations were argued and developed: "On the management and destruction of harmless pharmaceutical waste" and "On the collection of unusable medicines from the population", which is in the process of being promoted for approval by Order of the Ministry of Health. Through these actions, the foundation of a new subsystem of the pharmaceutical system was laid - the system of harmless destruction of pharmaceutical waste.

Key words: drugs, use, unusable drugs, destruction.